

2022/02

KVANTIFIKÁCIA VPLYVU OPATRENÍ

Zákon o financovaní voľného času dieťaťa

(tzv. prarodinný balíček)

parlamentná tlač 1028

15. jún 2022

Základné informácie o kvantifikáciách RRZ

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) vznikla v roku 2012 ako nezávislý orgán monitorovania a hodnotenia vývoja hospodárenia Slovenskej republiky. Jej úlohou je poskytovať verejnosti odborné, komplexné a politicky neovplyvnené informácie o vývoji verejných financií. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti vypracováva a zverejňuje stanoviská k legislatívnym návrhom predkladaným na rokovanie národnej rady buď z vlastnej iniciatívy alebo na podnet poslaneckého klubu. Stanoviská k legislatívnym návrhom by mali hľadať odpovede na základné otázky. Po prvé, ktoré ekonomické subjekty (domácnosti, podnikatelia) sú najviac ovplyvnené navrhovanou legislatívou a v akej miere? Druhou otázkou je, ako ovplyvnia legislatívne zmeny makroekonomický vývoj v krátkodobom ale aj dlhodobom horizonte? Poznať odpovede na prvé dve otázky je nevyhnutným predpokladom na to, aby sa dali kvantifikovať rozpočtové vplyvy legislatívy, čo je ťažiskom stanovísk RRZ. Ide teda najmä o to, ako ovplyvnia opatrenia ukazovatele verejných financií na strednodobom horizonte a čo prinesú z pohľadu dlhodobej udržateľnosti. Súčasťou kvantifikácie je aj transparentné uvedenie predpokladov a metód, ktoré boli použité pre vyčíslenie vplyvov. Okrem samotnej kvantifikácie môže materiál poukázať na relevantné a odborné informácie, ktoré by mali prispieť ku skvalitneniu verejnej diskusie, a tým poskytnúť dostatok argumentov na prijatie alebo neprijatie navrhovaného opatrenia.

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2022

Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Copyright ©

Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, Secretariat of the Council for Budget Responsibility/Secretariat of the CBR, Slovakia/year, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované, odkaz na internete, a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

Pripomienky alebo komentáre k materiálu sú vítané na e-mailovej adrese kvantifikacia@rrz.sk.

Obsah

OBSAH.....	3
ZHRNUTIE.....	4
1. ZADANIE.....	6
2. POPIS OPATRENÍ.....	6
3. VPLYV NA RODINY	11
4. DAŇOVÝ BONUS	12
5. PRÍDAVOK NA DIEŤA	14
6. PODPORA VOĽNOČASOVÝCH AKTIVÍT DETÍ	16
7. SPOLOČNÝ VPLYV OPATRENÍ.....	18
8. VPLYV NA VEREJNÉ FINANČIE	20
9. VPLYV NA MAKROEKONOMICKÝ VÝVOJ (BEZ PREFINANCOVANIA)	23
10. VPLYV NA MOTIVÁCIU PRACOVAŤ	25
PRÍLOHA: HOSPODÁRENIE SAMOSPRÁV	26

Zhrnutie

Predmetom tejto kvantifikácie vplyvu opatrení je návrh zákona o financovaní voľného času dieťaťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov (číslo parlamentnej tlače 1028), ktorého súčasťou je aj zvýšenie prídavkov na dieťa a daňového bonusu v dvoch krokoch, od 1. júla 2022 a od 1. januára 2023. Tento zákon bol schválený v skrátrenom legislatívnom konaní 24. mája 2022. Dňa 7. júna 2022 prezidentka oznámila vrátenie zákona Národnej rade SR na opätovné prerokovanie s výhradou, aby boli vypustené/upravené ustanovenia, ktoré by mali nadobudnúť účinnosť od 1. januára 2023, a teda pri ktorých nebol žiaden dôvod na skrátene legislatívne konanie. Na žiadosť prezidentky k uvedeným legislatívnym zmenám poskytla svoje stanovisko aj Rada pre rozpočtovú zodpovednosť.¹

V roku 2023, ktorý bude prvým rokom, v ktorom sa všetky opatrenia začnú uplatňovať v plnej miere, by vzrástli výdavky verejnej správy o 1 % HDP (1 120 mil. eur). Vzhľadom na neexistenciu resp. zrušenie pôvodných zákonných automatických mechanizmov zvyšovania dávok v dotknutých zákonoch, negatívny vplyv do roku 2025 by postupne klesol na 0,8 % HDP (1 048 mil. eur). Podstatná časť negatívneho vplyvu, v sume približne 500 mil. eur, by mala mať dopad na hospodárenie samospráv. V dlhodobom horizonte tak prijatie týchto legislatívnych zmien prispieva k zhoršeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti o 0,7 % HDP².

Podľa článku 55a Ústavy SR "Slovenská republika chráni dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia, ktoré sa zakladá na transparentnosti a efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov." Rada preto považuje za dôležité, aby v situácii, kedy je dlhodobá udržateľnosť blízko hranice vysokého rizika, boli legislatívne zmeny, ktoré takto výrazne a trvalým spôsobom ovplyvňujú sociálny systém a dlhodobú udržateľnosť verejných financií, prijímané transparentne štandardným legislatívnym procesom, vrátane riadneho medzirezortného pripomienkového konania. Kvalitná verejná diskusia si vyžaduje znalosť detailov návrhu, ako aj dostatočný čas pre jeho analýzu.

Navrhovaný zákon zvyšuje nepredvídateľnosť výdavkov sociálneho systému, keďže ruší automatické zvyšovanie prídavku na dieťa a daňového bonusu. Od roku 2024 sa prídavok na dieťa môže zvyšovať nariadením vlády, nový mechanizmus zvyšovania daňového bonusu návrh zákona neurčuje. Zákon neustanovuje ani mechanizmus zvyšovania príspevku na voľnočasové aktivity detí.

Navrhovaný súbor opatrení má vplyv výlučne na disponibilný príjem rodín s nezaopatrenými deťmi. Z celkového počtu viac ako 3 miliónov rodín na Slovensku, v zhruba 740 tisíc rodinách (24 %) žije aspoň jedno nezaopatrené dieťa. **To pokrýva 2,5 milióna obyvateľov (47 % z populácie).** Týmto rodinám sa disponibilný príjem zvýši, príjmy ostatných rodín nebudú priamo ovplyvnené. Opatrenie je kvantifikované s využitím predpokladu, že príspevok na voľnočasové aktivity bude čerpaný v plnej miere. Príspevok taktiež plne zahrňame do disponibilného príjmu rodín. Očakávame však, že v skutočnosti nedôjde k plnému vplyvu na disponibilné príjmy (závisí od súčasných výdavkov na voľnočasové aktivity detí), pričom vyššia miera neistoty sa prejaví najmä u nízkopríjmových rodín.

Keďže výška pomoci je rovnaká bez ohľadu na príjem rodičov, vplyv navrhovaných opatrení je v percentuálnom vyjadrení najvyšší v rodinách s najnižšími príjmami. V roku 2022 prinesú

¹ <https://www.rrz.sk/stanovisko-rady-pre-rozpocetovu-zodpovednost-k-balicku-opatreni-odpoved-na-ziadost-kancelarie-prezidenta-sr/>

² V stanovisku Rady pre rozpočtovú zodpovednosť k týmto opatreniam zo dňa 6. júna 2022 bol komunikovaný vplyv vo výške 0,8 % HDP. Po spresnení výpočtov je vplyv odhadnutý na 0,7 % HDP.

navrhované opatrenia nízkopříjmovým rodinám na Slovensku, v prvom príjmovom decile, priemerné zvýšenie príjmu o 1,2 % (3 €), rodinám v najvyššej príjmovej kategórii sa príjmy zvýšia priemerne o 0,2 % (5 €). V roku 2023 sa príjmy rodinám v prvom príjmovom decile zvýšia o 9 % (23 €), rodinám v najvyššej príjmovej kategórii o 1,4 % (36 €).

Výdavky na podporu detí budú medzi príjmové kategórie všetkých rodín rozdelené nerovnomerne, v prospech rodín s vyšším príjmom. Z hľadiska príjmovej distribúcie všetkých rodín patria totiž rodiny s deťmi skôr k časti populácie s vyššími príjmami (najvyšší podiel rodín s deťmi sa nachádza v 7. až 9. decile).

Pri pohľade špecificky iba na rodiny s deťmi, budú výdavky pozdĺž príjmovej distribúcie rozdelené približne rovnomerne, keďže rovnakú výšku pomoci dostane každá rodina s deťmi bez ohľadu na výšku príjmu. Variabilita pozdĺž príjmovej distribúcie závisí od počtu detí v konkrétnej príjmovej kategórii rodín, ktorý je vyšší v nízkopříjmových rodinách. **V prípade prídavku na dieťa a príspevku na voľnočasové aktivity tak vyššie výdavky smerujú k nízkopříjmovým rodinám.** Avšak, po započítaní vplyvu daňového bonusu z celkovej výšky pomoci v absolútnej čiastke menej benefitujú nízkopříjmové rodiny kvôli nižšiemu čerpaniu daňového bonusu (vplyv obmedzenia výšky bonusu percentom čiastkového základu dane) a rodiny bez pracovného príjmu (bez nároku na daňový bonus).

Navrhované opatrenia sú zamerané selektívne na časť populácie s deťmi, v ktorej sú aplikované plošne a zvýšenie je výrazné. **Dôsledkom je významný pokles príjmových nerovností meraných štandardnými indikátormi** (Gini, S80/S20). Odhadujeme, že miera rizika príjmovej chudoby sa navrhovanými opatreniami zníži, v roku 2023 približne o 0,6 až 1,6 p.b., v závislosti od toho, do akej miery podpora voľnočasových aktivít zvýši skutočné disponibilné príjmy. **Významne sa zníži miera rizika chudoby domácností s deťmi o 2,6 až 5,2 p.b.** Naopak miera rizika chudoby domácností bez detí stúpne o 1,2 až 1,6 p.b., hoci príjmy domácností bez detí ostanú nominálne nezmenené.

Legislatívne zmeny prispievajú k ekonomickému rastu do 0,3 p.b. (resp. zmierňujú jeho možné utlmenie), ich samotné prijatie však nepomáha k odstráneniu fundamentov, ktoré spôsobujú horší súčasný ekonomický vývoj. Vplyv legislatívy na infláciu sa predpokladá len zanedbateľný (do 0,15 p.b.). Prefinancovanie nákladov dodatočnými opatreniami by pozitívny dopytový tlak na rast a infláciu adekvátne tlmilo.

1. Zadanie

- 1.1 Rada pre rozpočtovú zodpovednosť sa rozhodla z vlastného podnetu kvantifikovať vplyv balíčka opatrení predstavených pod názvom Pomoc rodinám. Ide o návrh zákona o financovaní voľného času dieťaťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Návrh zákona bol podaný 19. mája 2022 v Národnej rade Slovenskej republiky ako vládny návrh zákona, pod číslom [parlamentnej tlače 1028](#). V pozmenenej podobe bol vládny návrh zákona schválený dňa 24. mája 2022.
- 1.2 Legislatívne znenie bolo prvýkrát zverejnené 18. mája 2022, v rovnaký deň, keď bolo schválené vládou SR. K návrhu zákona neprebehlo medzirezortné pripomienkové konanie a nebol ani predmetom verejných odborných diskusií. Návrh zákona bol prerokovaný v skrátanom legislatívnom konaní.
- 1.3 Rozpočtová rada do uvedeného dátumu nemala k dispozícii žiadne oficiálne informácie o pripravovanom návrhu zákona. Zverejnené predbežné prepočty boli založené na čiastkových informáciách z tlačovej konferencie a z facebookového profilu ministra financií.
- 1.4 S cieľom zvýšiť transparentnosť verejnej diskusie Rada pre rozpočtovú zodpovednosť pripravila kvantifikáciu vplyvov v súlade s čl. 4 ods. 1 písm. c) ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti. Táto kvantifikácia je zverejnená aj na internetovej stránke RRZ.

2. Popis opatrení

- 2.1 Predmetom navrhovaného zákona je súbor trvalých opatrení cielený na rodiny s deťmi. Ide o finančný príspevok na podporu voľnočasových aktivít detí, zvýšenie prídavku na dieťa a zmenu daňového bonusu na dieťa. Prídavok na dieťa a daňový bonus sa navrhujú zvýšiť v dvoch krokoch, od 1. júla 2022 a od 1. januára 2023. Príspevok na voľnočasové aktivity sa navrhuje zaviesť od 1. januára 2023.

Podpora voľnočasových aktivít detí

- 2.2 Príspevok na podporu voľnočasových aktivít dieťaťa v oblasti vzdelávania, športu a kultúry sa poskytuje oprávnenej osobe, ktorou je poberateľ prídavku na dieťa a ak sa dieťaťu poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí, určený zamestnanec.
- 2.3 Príspevok je určený pre deti vo veku 5 až 18 rokov. Po skončení povinnej školskej dochádzky sa za dieťa považuje také, ktoré sa naďalej vzdeláva.
- 2.4 Príspevok bude poskytovaný prostredníctvom elektronického konta dieťaťa zriadeného Finančnou správou. Príspevok pre deti s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy najmenej 70 % bude vyplatený mimo uvedeného konta, ako navýšenie sumy prídavku na dieťa.
- 2.5 Príspevok sa bude poskytovať vo výške 60 € za každý kalendárny mesiac od 1.1.2023. Budúca valorizácia nie je v zákone navrhnutá.
- 2.6 Príspevok môže byť použitý len na úhradu voľnočasových aktivít, ktorých zoznam ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (MŠ SR) alebo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (MK SR). MŠ SR a MK SR ustanovia maximálnu výšku použitia príspevku na jednotlivé voľnočasové aktivity po dohode s Ministerstvom financií SR (MF SR). MF SR aj mimo podmienok dohodnutých s MŠ SR a MK SR môže samostatne všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoviť

miesto, pre ktoré sa ustanoví iná výška použitia príspevku (regionálna diferenciácia výšky príspevku).

Daňový bonus na dieťa

- 2.7 V navrhovanom zákone o financovaní voľného času dieťaťa sa novelizuje aj zákon o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z. ohľadom daňového bonusu na vyživované dieťa. Menia sa podmienky pre uplatnenie daňového bonusu a upravujú sa jeho sumy v závislosti od veku dieťaťa. Novela je platná od 1.7.2022, pričom v roku 2022 si môže daňovník (ak mal zdaniteľný príjem aj v I. polroku 2022) uplatňovať nárok na daňový bonus spôsobom platným do 30.6.2022, ak je to pre neho výhodnejšie.
- 2.8 Daňový bonus je možné uplatniť do výšky dane vypočítanej zo základu dane (alebo úhrnov čiastkových základov dane daňovníka) za príslušné zdaňovacie obdobie, najviac do výšky stanoveného percenta v závislosti od počtu detí. V období mesiacov júl až december 2022 si môže daňovník uplatniť daňový bonus z polovice základu dane. Ruší sa podmienka, že zamestnanec musí mať ročný príjem aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy.

Tabuľka 1: Limit základu dane podľa počtu detí

Počet vyživovaných detí	Limit základu dane (v %)
1	20%
2	27%
3	34%
4	41%
5	48%
6 a viac	55%

- 2.9 Navrhovaná suma daňového bonusu na dieťa je zvýšená a na rozdiel od súčasného stavu má dve úrovne. Od 1.7.2022 bude daňový bonus zvýšený na 70 € pre dieťa vo veku do 15 rokov, pre dieťa staršie ako 15 rokov na 40 €. Od 1.1.2023 bude daňový bonus zvýšený na 100 € pre dieťa vo veku do 15 rokov, pre dieťa staršie ako 15 rokov na 50 €.

Tabuľka 2: Navrhované zmeny vo výške daňového bonusu

	Výška v € podľa pôvodnej legislatívy *	Navrhovaná výška v €	Rozdiel v €
zmena od 1.7.2022			
Daňový bonus na dieťa do 6 rokov	47,14	70	22,86
Daňový bonus na dieťa od 6 do 15 rokov	43,6	70	26,4
Daňový bonus na dieťa staršie ako 15 rokov	23,57	40	16,43
zmena od 1.1.2023			
Daňový bonus na dieťa do 6 rokov	50,36	100	49,64
Daňový bonus na dieťa od 6 do 15 rokov	46,58	100	53,42
Daňový bonus na dieťa staršie ako 15 rokov	25,18	50	24,82

* Výška daňového bonusu v roku 2023 podľa aktuálne platnej legislatívy vypočítaná na základe prognózovaného rastu životného minima k 1.7.2022

- 2.10 Od 1.1.2023 sa ruší automatická valorizácia súm daňového bonusu na základe rastu životného minima. V navrhovanom zákone nie je navrhnutý spôsob valorizácie daňového bonusu v budúcnosti a úprava jeho súm bude možná len zmenou zákona.

Prídavok na dieťa

- 2.11 Zároveň sa v navrhovanom zákone novelizuje aj zákon č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa, ktorým sa zvyšuje suma prídavku. Od 1. júla 2022 je navrhovaná suma prídavku na dieťa 30 € mesačne. Od 1.1.2023 sa navrhuje zvýšiť prídavok na dieťa na 40 € mesačne a príplatok k prídavku na 30 € mesačne.
- 2.12 Od 1.1.2023 sa navrhuje zrušiť jednorazový prídavok poskytovaný pri prvom nástupe dieťaťa do prvého ročníka základnej školy.
- 2.13 Od 1.7.2022 sa navrhuje zrušiť automatická valorizácia sumy prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa na základe rastu životného minima. Podľa návrhu môžu byť od 1.1.2024 sumy prídavku a príplatku k prídavku na dieťa ustanovené nariadením vlády SR.
- 2.14 Od 1.1.2023 sa podľa návrhu suma prídavku mesačne zvýši o sumu príspevku na financovanie voľnočasových aktivít pre deti s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy najmenej 70 %.

Tabuľka 3: Navrhované zmeny vo výške prídavku na dieťa

	Výška v € podľa pôvodnej legislatívy *	Navrhovaná výška v €	Rozdiel v €
zmena od 1.7.2022			
Prídavok na dieťa	25,88	30	4,12
zmena od 1.1.2023			
Prídavok na dieťa	27,64	40	12,36
Prídavok na dieťa pre dieťa s ŤZP	27,64	40+60	72,36
Príplatok k prídavku	12,97	30	17,03

* Výška daňového bonusu v roku 2023 podľa aktuálne platnej legislatívy vypočítaná na základe prognózovaného rastu životného minima k 1.7.2022

Úprava výšky dávok v čase

- 2.15 Výška dávky v čase jej zavedenia by mala vyjadrovať spoločenský názor o vhodnej veľkosti podpory, ktorú má daný sociálny transfer poskytnúť. Zároveň je však potrebné stanoviť spôsob úpravy dávky v čase vo väzbe na sledované ciele. V slovenskom systéme sú dávky naviazané buď na rast príjmov (priemernú mzdu) alebo na valorizáciu rastom životného minima. Ak nie je automatický valorizačný mechanizmus stanovený, dávky sa zvyšujú nariadením vlády³.
- 2.16 Prídavok na dieťa a daňový bonus sú podľa aktuálne platnej legislatívy naviazané na valorizáciu podľa rastu životného minima. Čo znamená, že valorizovaná výška týchto transferov nereflektuje rast príjmov v ekonomike. Aj keď v horizonte niekoľkých rokov je valorizácia podľa rastu životných nákladov (inflácie) prijateľným spôsobom valorizácie, v dlhodobom

³ RRZ upozornila na riziká vyplývajúce z absencie automatickej valorizácie a nepravidelnej valorizácie dávok v [Správe o vývoji sociálneho systému](#) v časti [Hlavné závery](#).

horizonte by to viedlo k výraznému poklesu relatívnej hodnoty dávok voči ostatným príjmom (životnej úrovni) v ekonomike. Z tohto pohľadu je väzba voči príjmom relevantná z hľadiska posúdenia ich relatívnej úrovne voči historicky sledovaným štandardom.

- 2.17 **Podiel priemernej výšky prídavku na dieťa na priemernej mzde od roku 2004 klesal z úrovne 3,5 % (Obrázok 1).** Od roku 2004 je po reforme systému prídavok stanovený pevnou sumou a poskytovaný plošne⁴, od roku 2009 je jeho výška automaticky valorizovaná podľa rastu životného minima. Z dôvodu pomalšieho rastu životného minima voči priemernej mzde tak podiel prídavku na dieťa na priemernej mzde postupne klesol do roku 2021 na úroveň 2,1 %.
- 2.18 **Podľa navrhovaného zákona sa podiel prídavku na priemernej mzde v roku 2022 zvýši na 2,3 % a na 2,9 % v roku 2023, t. j. na 83 %-nú úroveň z roku 2004** (pre zachovanie úrovne by musel byť prídavok na dieťa zvýšený na 48,15 €). V návrhu opatrenia je ustanovené, že prídavok na dieťa nebude valorizovaný podľa rastu životného minima, nie je však zavedený automatický valorizačný mechanizmus zvyšovania dávky. Podľa návrhu sa výška prídavku môže meniť nariadením vlády, čo do budúcnosti vytvára riziko, že valorizácia nebude pravidelná a výška bude závisieť od rozhodnutia vlády.
- 2.19 Daňový bonus na dieťa bol zavedený v roku 2004, keď nahradil nezdaniteľnú časť základu dane na dieťa. **V roku 2004 bol podiel daňového bonusu na priemernej mzde 2,5 %, významnejšie bola jeho suma zvýšená v roku 2006 a podiel stúpol na 2,9 % (Obrázok 2).** Od roku 2007 je jeho výška valorizovaná podľa rastu životného minima. Z dôvodu pomalšieho tempa rastu životného minima voči priemernej mzde tak podiel výšky daňového bonusu voči priemernej mzde postupne klesol na 2,1 % v roku 2018. Novelou zákona v roku 2019 bola zavedená dvojnásobná výška daňového bonusu na deti vo veku do 6 rokov, čo zvýšilo priemernú výšku⁵ daňového bonusu a podiel na priemernej mzde na 2,4 %. V roku 2021 bol zavedený daňový bonus vo výške 1,7-násobku základnej výšky na dieťa vo veku od 6 do 15 rokov, od roku 2022 je v tejto vekovej kategórii daňový bonus zvýšený na 1,85-násobok základnej výšky⁶. **V súčasnosti sú platné tri úrovne daňového bonusu v závislosti od veku dieťaťa a podiel priemernej výšky bonusu na priemernej mzde dosahuje 3,1 %, čo je najvyššia úroveň od roku 2004.**
- 2.20 **Navrhovaným opatrením sa podiel priemernej výšky daňového bonusu na priemernej mzde ešte ďalej výrazne zvýši na 4,9 % v roku 2022 a 6,4 % v roku 2023, t. j. 252 % úrovne z roku 2004** (ak by bol cieľ zachovať úroveň z roku 2004, priemerný daňový bonus by musel byť znížený na 35,04 €). Navrhovaný zákon ruší automatickú valorizáciu daňového bonusu a neustanovuje, akým mechanizmom sa bude daňový bonus v budúcnosti zvyšovať.

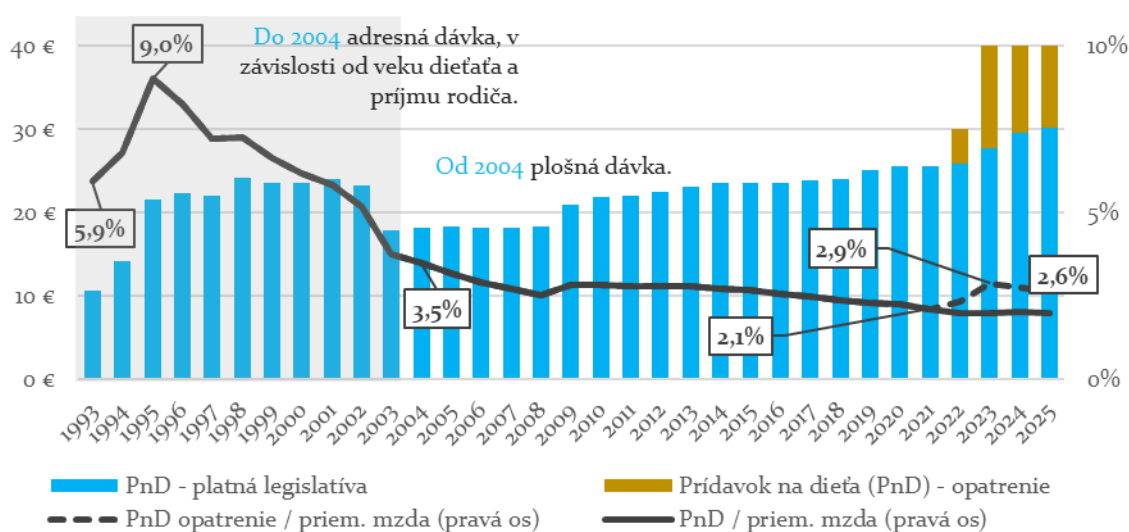
⁴ Pôvodne bol prídavok na dieťa adresne poskytovanou dávkou, výška bola diferencovaná v závislosti od veku dieťaťa a príjmu rodiča. Od roku 2002 sa výška diferencovala len v závislosti od veku dieťaťa a reformou v roku 2004 bola stanovená jednotne bez ohľadu na vek dieťaťa a príjem rodiča. V dôsledku fixne stanovenej sumy prídavku rýchlo klesal podiel priemernej výšky prídavku na priemernej mzde. Najväčší pokles priemernej výšky dávky bol v roku 2003 v súvislosti s dočasne platným zákonom, keď poklesla priemerná výška prídavku z úrovne 23 na 18 eur mesačne.

⁵ Priemerná výška daňového bonusu je vypočítaná ako vážený priemer podľa počtu detí v príslušných vekových skupinách (do 6 rokov, 6-15 rokov, 15-25 rokov). Vo výpočte je zohľadnený podiel študentov vo veku nad 15 rokov, podľa odhadu tvoria 44 % detí v danej vekovej skupine. Podmienkou nároku na daňový bonus je, aby bolo dieťa študentom denného štúdia.

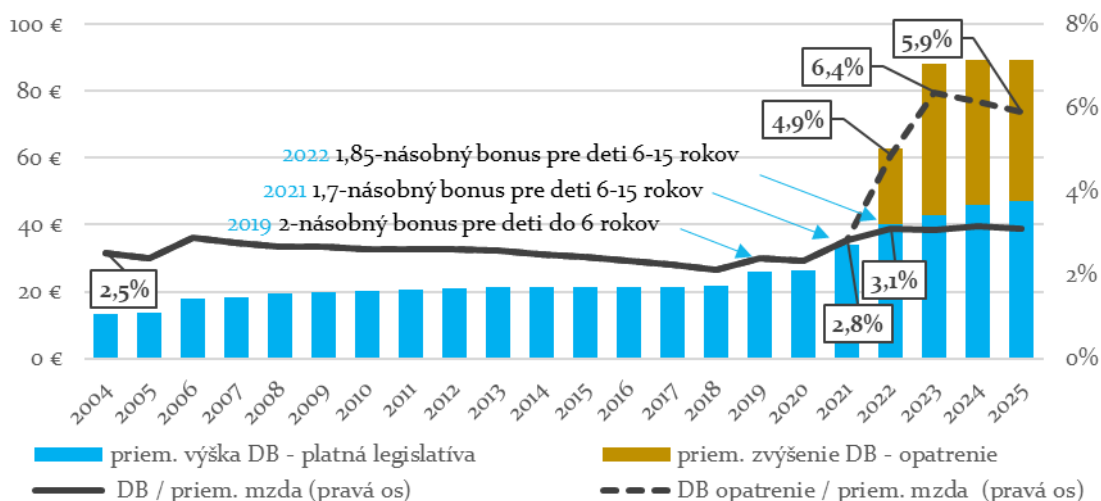
⁶ V čase schválenia legislatívnej úpravy (koniec roka 2020) bolo schválenie zvýšeného daňového bonusu na deti vo veku 6 až 15 rokov zdôvodnené skutočnosťou, že sa súčasne ruší dotácia na stravu („obedy zadarmo“) pre deti v tejto vekovej skupine. Zvýšenie daňového bonusu na 1,7-násobok (respektíve 1,85-násobok) základnej sumy bolo navrhnuté tak, aby rodičom detí boli kompenzované zvýšené náklady v súvislosti so zrušením dotácie na stravu.

- 2.21 Celkovo tak pomer prídavku na dieťa a priemerného daňového bonusu (na priemernej mzde) stúpne zo 6 % v roku 2004 na 9,3 % v roku 2023. Inými slovami, nárast pomeru z 4,9 % v roku 2021 na maximálnych 9,3 % v roku 2023 je z ¼ časti dosiahnutie rovnakého pomeru z roku 2004 a z ¾ časti navýšenie nad rámec situácie z roku 2004.
- 2.22 Pri absencii valorizačného mechanizmu v navrhovanom zákone bude podiel prídavku na dieťa a daňového bonusu na priemernej mzde v budúcnosti klesať. V prípade prídavku na dieťa pôjde o pokles z 2,9 % v roku 2023 na 2,6 % v roku 2025. Podiel priemernej výšky daňového bonusu poklesne z 6,4 % v roku 2023 na 5,9 % v roku 2025. Rovnako aj v prípade príspevku na krúžky nie je stanovený valorizačný mechanizmus a význam tejto podpory bude v čase postupne klesať.

Obrázok 1: Vývoj výšky prídavku na dieťa a podiel na priemernej mzde 1993-2025

Obrázok 2: Vývoj výšky daňového bonusu a podiel na priemernej mzde 2004-2025

Poznámka: Priemerná výška daňového bonusu je vypočítaná ako vážený priemer počtu detí v príslušných vekových skupinách (do 6 rokov, 6-15 rokov, 15-25 rokov). Zohľadňuje sa podiel študentov vo veku nad 15 rokov.

Zdroj: RRZ

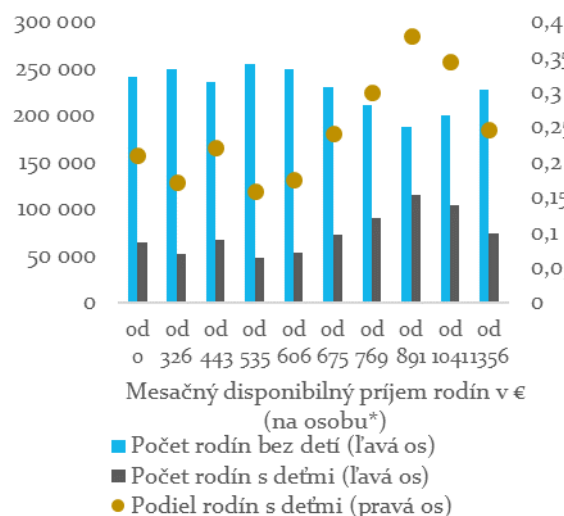
3. Vplyv na rodiny

- 3.1 V tejto časti sú analyzované okamžité vplyvy zavedenia navrhovaných opatrení mikrosimulačným prístupom využitím modelu SIMTASK⁷. Ten umožňuje ilustrovať, aký vplyv na disponibilné príjmy rodín bude mať navrhované zvýšenie prídavku na dieťa, daňového bonusu na dieťa a zavedenie podpory voľnočasových aktivít detí (príspevok na krúžky). Reakcia na zmenu systému nie je zohľadnená.
- 3.2 **Vplyv na zmenu životnej úrovne rôznych príjmových skupín rodín, ako aj vplyv na zmenu príjmovej nerovnosti rodín sa posudzuje cez percentuálne zmeny disponibilného príjmu.** Ak nízkopríjmové skupiny majú vyšší nárast disponibilného príjmu ako vysoko príjmové skupiny, dochádza k vyššiemu nárastu životnej úrovne nízkopríjmových domácností, ako aj k znižovaniu príjmových nerovností (meraných štandardným tzv. Gini koeficientom).
- 3.3 V prípade, ak je cieľom vyhodnotiť adresnosť opatrení alebo odhad nákladov opatrenia pre verejné financie, môže byť zaujímavé skúmať aj absolútnu zmenu disponibilného príjmu. Pohľad cez absolútne zmeny tiež poukazuje na to, aká časť prostriedkov sa v rámci opatrenia vynakladá na rodiny s nižším príjmom a aká na rodiny s vyšším príjmom.
- 3.4 V tejto analýze je **rodina definovaná aj ako jednotlivец alebo dvojica žijúca v jednej domácnosti bez detí alebo s nezaopatreným dieťaťom.** Za nezaopatrené dieťa sa považuje dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, najdlhšie do 25 rokov veku, ktoré sa pripravuje na budúce povolanie štúdiom na strednej alebo na vysokej škole dennou formou štúdia.
- 3.5 Na základe uvedenej definície sa v podkladovej databáze modelu SIMTASK nachádzajú 3 milióny rodín. Z toho počtu približne 24,5 % (738 tis.) tvoria rodiny s jedným alebo viac nezaopatrenými deťmi. Zhruba tri štvrtiny všetkých rodín sú teda rodiny bez nezaopatrených detí. Z pohľadu celkovej populácie tvoria rodiny s deťmi zhruba 2,5 miliónov osôb, (47 % populácie) a rodiny bez detí tvoria 2,9 miliónov osôb (53 % populácie).
- 3.6 Z hľadiska príjmovej distribúcie patria rodiny s deťmi skôr k tej časti populácie, ktorá má vyššie príjmy. Najvyšší podiel rodín s deťmi sa nachádza v 7. až 9. decile (**Obrázok 3**). Tretinu uvedených decilov tvoria rodiny s deťmi, kým v ostatných príjmových kategóriách je podiel rodín s deťmi iba okolo 20 %.
- 3.7 **Rodiny s vyšším priemerným počtom detí sa nachádzajú v nižších príjmových kategóriách (**Obrázok 4**),** kde priemerný počet detí v rodinách s deťmi je okolo 2. Na druhej strane, vo vyšších príjmových kategóriách je priemerný počet detí iba okolo 1,5. Celkový počet detí je najvyšší v deciloch 7 až 9, čo je určené vysokým podielom rodín s deťmi v týchto kategóriách.

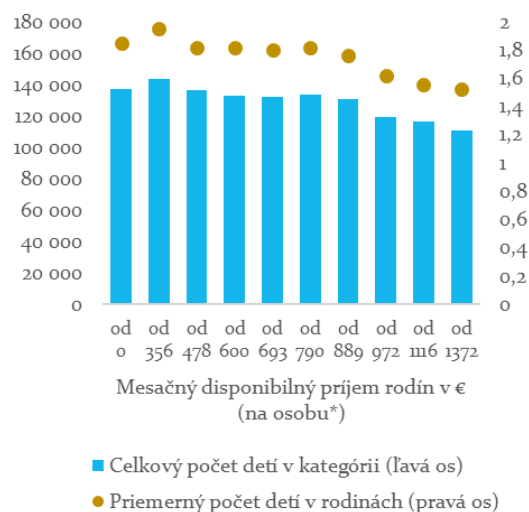
---

⁷ Mikrosimulačný model SIMTASK bol vyvinutý v KRRZ a zjednodušená on-line verzia modelu je dostupná na stránke <http://simtask.rozpoctovarada.sk>. Detailný popis modelu SIMTASK je k dispozícii v [technickom dokumente](#).

Obrázok 3: Podiel rodín s deťmi v príjmových kategóriách všetkých rodín v roku 2022

Obrázok 4: Celkový počet detí a priemerný počet detí v rodinách podľa príjmových kategórií rodín s deťmi v roku 2022

* Na osi x je zobrazený ekvivalentný disponibilný príjem prepočítaný na člena rodiny. Počet členov je určený modifikovanou OECD škálou (váha 1 pre prvého dospelého, váha 0,5 pre každého ďalšieho dospelého člena a váha 0,3 pre každé dieťa mladšie ako 14 rokov).

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

4. Daňový bonus

- 4.1 Navrhované opatrenie okrem navýšenia sumy daňového bonusu ruší príjmovú podmienku pre nárok na daňový bonus. **Nárok na daňový bonus tak vzniká od prvého zarobeného eura.** Navrhované opatrenie zároveň obmedzuje výšku daňového bonusu percentom z čiastkového základu dane podľa počtu nezaopatrených detí daňovníka⁸. **Dôsledkom stropu budú mať nízkopríjmoví daňovníci nárok na nižšiu sumu daňového bonusu ako tí s vyšším príjmom (Obrázok 5).**
- 4.2 V porovnaní s pôvodnou legislatívou je pre veľmi úzku skupinu daňovníkov⁹ navrhovaný spôsob výpočtu daňového bonusu nevýhodnejší (Obrázok 6). Týka sa to tých daňovníkov, ktorí podľa pôvodnej legislatívy spĺňali príjmovú podmienku nároku na daňový bonus, avšak v dôsledku stropu majú po novom nárok na nižšiu sumu daňového bonusu. Navrhovaný systém je nevýhodnejší pre daňovníka s príjmom od polovice minimálnej mzdy, horná hranica závisí od počtu a veku detí. Nad úrovňou minimálnej mzdy sú v nevýhode len

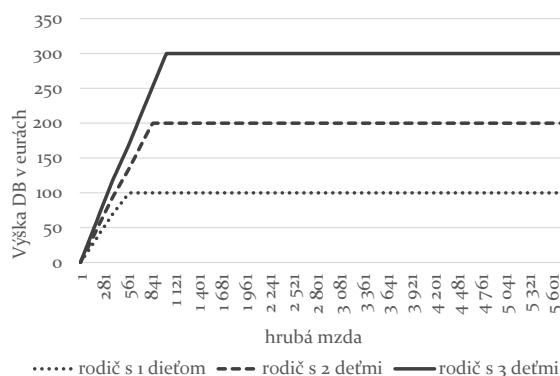
⁸ Podľa neoficiálnych medializovaných informácií by mohla podľa MF SR vzniknúť motivácia fiktívnych zamestnaní, kde by sa navýšená štátna pomoc rozdelila medzi zamestnanca a zamestnávateľa na úkor verejných financií. Ďalším z argumentov bolo ponechať daňovému bonusu aj prvok zásluhovosti.

⁹ Na základe mikrosimulačného modelu SIMTASK odhadujeme, že navrhovaný výpočet daňového bonusu je nevýhodnejší pre 0,7 % súčasných poberateľov. Tento odhad však podlieha väčšej miere neistoty, keďže kalibrácia váh nezohľadňuje špecificky štruktúru rodín v danej príjmovej kategórii. Odhad na základe administratívnych údajov, ktoré máme k dispozícii, poukazuje na ešte nižší podiel (0,4 %) poberateľov daňového bonusu, pre ktorých je navrhovaný spôsob nevýhodný. Avšak aj tu je veľká miera neistoty (pravdepodobne smerom nahor), keďže nemáme k dispozícii kompletne údaje o príjmoch (chýbajú údaje o príjme samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré nie sú platiteľmi sociálnych odvodov a o príjme ozbrojených zložiek).

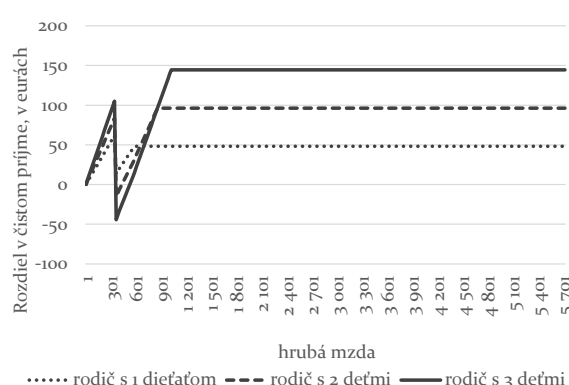
daňovníci s vyšším počtom detí (nad 5). Platí, že s počtom detí rastie rozdiel medzi výškou bonusu vypočítanou podľa aktuálnej a navrhovanej legislatívy.

- 4.3 **Navrhované opatrenie to rieši v roku 2022 možnosťou uplatnenia si výhodnejšieho spôsobu výpočtu podľa pôvodnej alebo novej legislatívy (čo zároveň zvyšuje administratívnu náročnosť pre účtovníkov). V roku 2023 sa výhodnejší spôsob uplatniť neumožňuje.**

Obrázok 5: Navrhovaná výška daňového bonusu v roku 2023 – príklad rodiny s 1 až 3 deťmi vo veku do 6 rokov

Obrázok 6: Zmena vo výške daňového bonusu roku 2023 – príklad rodiny s 1 až 3 deťmi vo veku do 6 rokov

Zdroj: RRZ

- 4.4 **Navrhované opatrenie má vplyv výlučne na disponibilný príjem rodín s nezaopatrenými deťmi, v ktorých aspoň jeden z rodičov pracuje. Týka sa tak približne 22 % všetkých rodín (t.j. 2,3 milióna osôb, čiže 43 % z populácie). Výška pomoci rastie s počtom nezaopatrených detí.**

Obrázok 7: Zmena v disponibilnom príjme podľa typu rodín v roku 2023

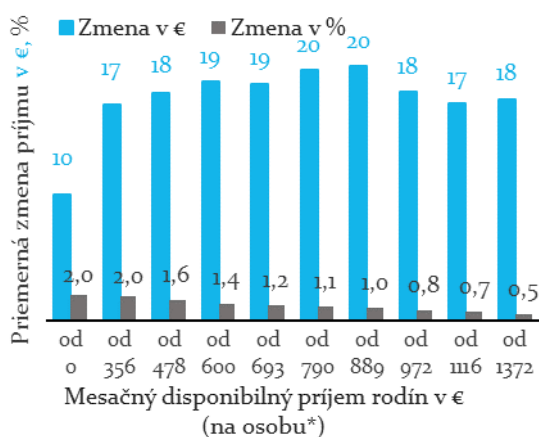
Typ rodiny	Počet rodín	Priemerná zmena v disp. príjme		Priemerná kladná a záporná zmena v disp. príjme (eur)	Podiel rodín s kladnou, nulovou a zápornou zmenou (v %)
		(eur)	(%)		
Všetky rodiny	3 036 536	15,3	0,9		
Jednotlivec bez detí	1 604 209	0,0	0,0		
Jednotlivec + 1 dieťa	76 870	24,0	2,9		
Jednotlivec + 2 deti	37 311	56,1	5,4		
Jednotlivec + 3 a viac detí	6 270	58,0	8,9		
Dvojica bez detí	694 110	0,0	0,0		
Dvojica s 1 dieťaťom	224 740	36,0	2,1		
Dvojica s 2 deťmi	295 516	79,0	3,9		
Dvojica s 3 a viac deťmi	95 164	114,0	6,3		

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

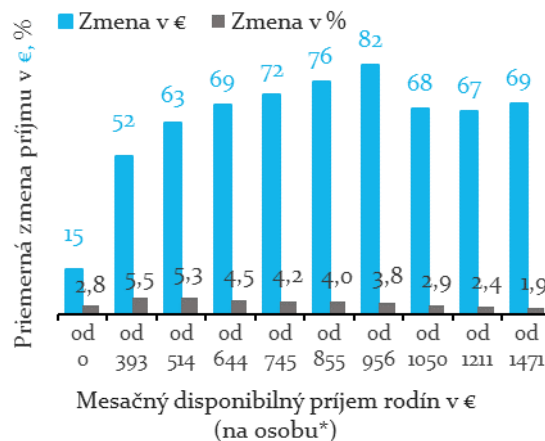
- 4.5 Priemerný vplyv opatrenia v rodinách s deťmi pozdĺž príjmovej distribúcie je ovplyvnený najmä početnosťou nezaopatrených detí v jednotlivých príjmových kategóriách rodín a vekovou kategóriou detí. Najnižší nárast disponibilných príjmov je v prvom príjmovom decile, keďže pracovné príjmy tu tvoria menšiu časť disponibilných príjmov rodín v porovnaní s ostatnými decilmi a zároveň sa prejavuje aj vplyv stropu na výšku daňového bonusu.

- 4.6 V roku 2022 prinesie opatrenie rodinám s deťmi v dvoch najnižších príjmových kategóriách najvyšší percentuálny nárast disponibilných príjmov (2 %), zatiaľ čo najvyšší príjmový decil porastie o 0,5 %. V absolútnych sumách je to však iné, približne polovičný nárast v disponibilných príjmoch (vyjadrený v eurách) je kvôli stropu v najnižšom príjmovom decile v porovnaní s ostatnými decilmi. V roku 2023 bude rozdiel ešte väčší, keďže na rozdiel od roku 2022, opatrenie v tomto roku už neumožňuje uplatniť si výhodnejší spôsob výpočtu daňového bonusu. Pre veľmi malú časť daňovníkov to bude predstavovať pokles v disponibilnom príjme. V percentuálnom vyjadrení stúpnu príjmy najviac v druhom a treťom najnižšom príjmovom decile (viac ako 5 %), zatiaľ čo najnižší príjmový decil bude mať 2,8 % nárast a najvyšší decil nárast o 1,9 %.
- 4.7 Vplyv zavedenia stropu na výšku daňového bonusu sa prejavuje v rastúcom vplyve opatrenia so zvyšujúcim sa príjmom až do 7. príjmovej kategórie. Rastúci vplyv opatrenia s rastúcou výškou príjmu je viditeľnejší v roku 2023, keď sa prejaví plný efekt opatrenia (vyššie sumy oproti roku 2022 a platnosť opatrenia počas celého roku).

Obrázok 8: Zmena disponibilných príjmov rodín s nezaopatrenými deťmi podľa príjmových kategórií v roku 2022

Obrázok 9: Zmena disponibilných príjmov rodín s nezaopatrenými deťmi podľa príjmových kategórií v roku 2023

* Na osi x je zobrazený ekvivalentný disponibilný príjem prepočítaný na člena rodiny. Počet členov je určený modifikovanou OECD škálou (váha 1 pre prvého dospelého, váha 0,5 pre každého ďalšieho dospelého člena a váha 0,3 pre každé dieťa mladšie ako 14 rokov).

Poznámka: Kvantifikácia opatrení v roku 2022 zohľadňuje možnosť oprávnených osôb uplatniť si daňový bonus podľa starej legislatívy alebo novej legislatívy, podľa toho, ktoré je pre nich výhodnejšie. Nerieši dilemu nízkopríjmových rodín, ktoré sa rozhodujú medzi daňovým bonusom a príspevkami na obed resp. príplatkom k prídavku na dieťa.

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

5. Prídavok na dieťa

- 5.1 Navrhované opatrenie zvyšuje sumu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa. Podľa návrhu, pre deti s ťažkým zdravotným postihnutím bude od roku 2023 vyplácaný prídavok na dieťa, ktorý bude navýšený o sumu príspevku na voľnočasové aktivity pre deti¹⁰.

¹⁰ V podkladových dátach modelu SIMTASK nie je k dispozícii informácia, či má dieťa ťažké zdravotné postihnutie. Vplyv zvýšenia prídavku na dieťa s ŤZP preto nie je možné simulovať.

- 5.2 **Zvýšenie prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa má vplyv výlučne na disponibilný príjem rodín s nezaopatrenými deťmi.** Týka sa tak približne 24 % všetkých rodín (t.j. 2,5 milióna osôb, resp. 47 % populácie). Výška pomoci rastie s počtom nezaopatrených detí.

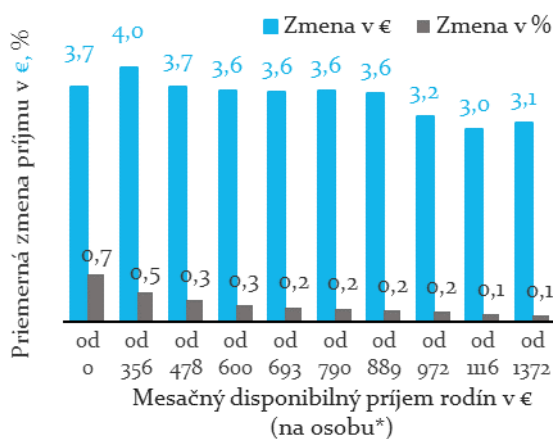
Obrázok 10: Zmena v disponibilnom príjme podľa typu rodín v roku 2023

Typ rodiny	Počet rodín	Priemerná zmena v disp. príjme		Priemerná kladná a záporná zmena v disp. príjme (eur)	Podiel rodín s kladnou, nulovou a zápornou zmenou (v %)
		(eur)	(%)		
Všetky rodiny	3 036 536	5,1	0,4		
Jednotlivec bez detí	1 604 209	0,0	0,0		
Jednotlivec + 1 dieťa	76 870	14,3	2,4		
Jednotlivec + 2 deti	37 311	25,2	3,1		
Jednotlivec + 3 a viac detí	6 270	40,4	8,2		
Dvojica bez detí	694 110	0,0	0,0		
Dvojica s 1 dieťaťom	224 740	12,2	0,8		
Dvojica s 2 deťmi	295 516	23,5	1,4		
Dvojica s 3 a viac deťmi	95 164	36,3	2,5		

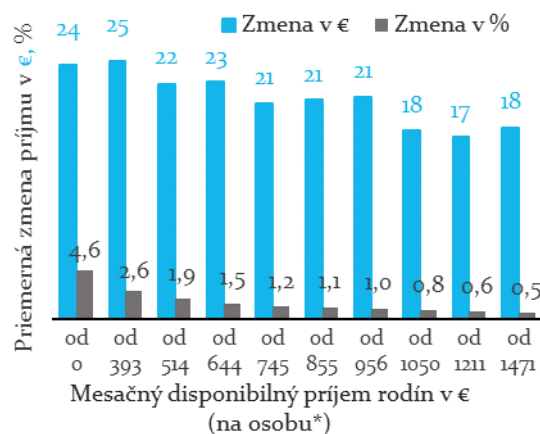
Zdroj: RRZ (SIMTASK)

- 5.3 **V roku 2022 disponibilný príjem relatívne najviac stúpne najnižším príjmovým domácnostiam (o 0,7 %), keďže zvýšený prídavok na dieťa dostanú všetky rodiny s deťmi.** Najmenej stúpne príjem rodinám s najvyšším príjmom (o 0,1 %). Z pohľadu absolútnych zmien príjmu, variácia je spôsobená početnosťou nezaopatrených detí v jednotlivých príjmových kategóriách rodín. Disponibilné príjmy rodín s nezaopatrenými deťmi sa v roku 2022 zvýšili priemerne od 3 do 4 eur mesačne (Obrázok 11).

Obrázok 11: Zmena disponibilných príjmov rodín s nezaopatrenými deťmi podľa príjmových kategórií v roku 2022

Obrázok 12: Zmena disponibilných príjmov rodín s nezaopatrenými deťmi podľa príjmových kategórií v roku 2023

* Na osi x je zobrazený ekvivalentný disponibilný príjem prepočítaný na člena rodiny. Počet členov je určený modifikovanou OECD škálou (váha 1 pre prvého dospelého, váha 0,5 pre každého ďalšieho dospelého člena a váha 0,3 pre každé dieťa mladšie ako 14 rokov).

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

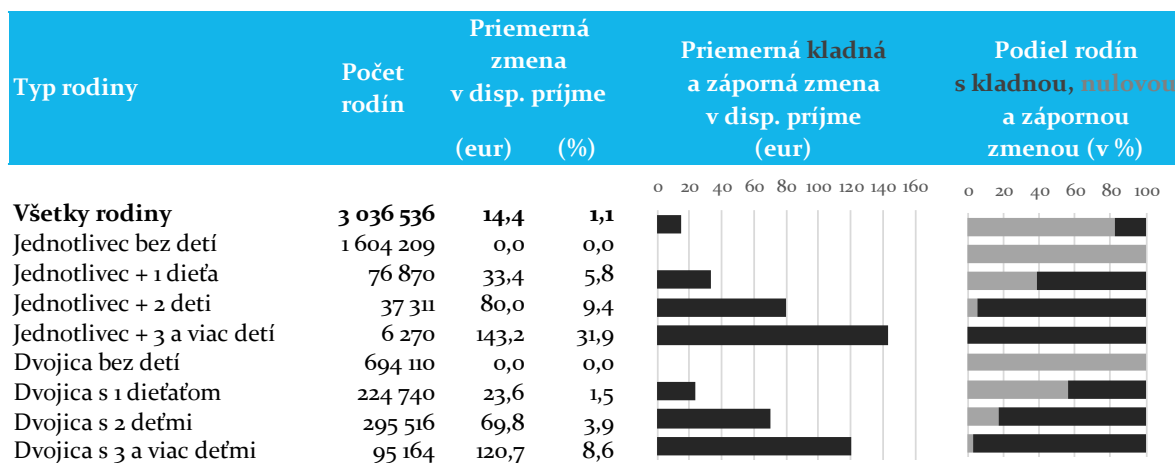
- 5.4 **V roku 2023 okrem zvýšenia prídavku na dieťa dochádza aj k zvýšeniu príplatku k prídavku.** Nárok na príplato k prídavku majú osoby, ktoré sú poberateľom niektorého z dôchodkov a neuplatňujú si nárok na daňový bonus na dané dieťa. Nárok na daňový bonus nemajú osoby bez pracovného príjmu, osoby s veľmi nízkym (nepravidelným) pracovným

príjmom môžu preferovať poberanie pravidelného príspevku k prídavku. **Z tohto dôvodu vzrastie vplyv zvýšenia prídavku na dieťa na spodnom konci príjmovej distribúcie.** Vplyvom opatrenia sa v roku 2023 disponibilné príjmy rodín s deťmi zvýšia priemerne od 0,6 % do 4,6 % (v peňažnom vyjadrení od 17 do 25 eura mesačne), čo je výraznejší vplyv ako v roku 2022.

6. Podpora voľnočasových aktivít detí

- 6.1 **Navrhovaný zákon zavádza od roku 2023 príspevok na podporu voľnočasových aktivít detí vo veku 5 až 18 rokov („príspevok na krúžky“).** Navrhované opatrenie kvantifikujeme s využitím predpokladu, že príspevok bude čerpaný v plnej miere. Riziká, že príspevok nebude využívaný v plnej miere kvalitatívne špecifikujeme v **Box 1**.
- 6.2 **Z dôvodu zjednodušenia zahrňame v kvantifikácii príspevok v plnej miere do disponibilného príjmu rodín.** Nejde však o štandardnú formu príjmu, ale o účelovo viazaný príspevok (s výnimkou detí s ŤZP, pre ktoré je o túto sumu navýšený prídavok na dieťa). V realite sa tak disponibilné príjmy zvýšia len tým rodinám, v ktorých deti už v súčasnosti navštevujú krúžky a to do výšky ich aktuálnych výdavkov na krúžky. Vplyv opatrenia na zmenu v disponibilnom príjme tak bude v skutočnosti nižší ako prezentujeme, a to najmä pre nízkopríjmové rodiny, ktoré v súčasnosti navštevujú krúžky menej (**Obrázok 14**).
- 6.3 **Navrhované opatrenie má vplyv iba na rodiny s deťmi vo veku 5-18 rokov.** Vplyvom opatrenia bude 17,2 % zo všetkých rodín v roku 2023 ovplyvnených pozitívne (v počte 1,9 milióna osôb, resp. 35 % z populácie), zvyšné rodiny pozitívne ovplyvnené nebudú.

Obrázok 13: Zmena v disponibilnom príjme podľa typu rodín v roku 2023

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

- 6.4 **Priemerný vplyv príspevku na krúžky v rodinách je, podobne ako pri prídavku na dieťa, rovnomerný na celej príjmovej distribúcii rodín s deťmi.** Variácia je spôsobená početnosťou detí v jednotlivých príjmových kategóriách rodín. Vyjadrené v pomerových ukazovateľoch, **najviac vzrastie disponibilný príjem v kategórii s najnižšími príjmami** (až o 13 %), najnižší relatívny nárast sa prejaví v najvyššej príjmovej kategórii (1,6 %). Disponibilné príjmy rodín s deťmi vo veku 5-18 rokov sa v roku 2023 zvýšia priemerne od 48 do 73 eur mesačne (**Obrázok 14**).

Box 1: Ako odhadnúť vplyv príspevku na krúžky?

V kvantifikácii je použitý zjednodušujúci predpoklad, že príspevok na krúžky sa bude čerpať v plnej miere a v plnej miere sa prejaví v raste disponibilného príjmu rodín.

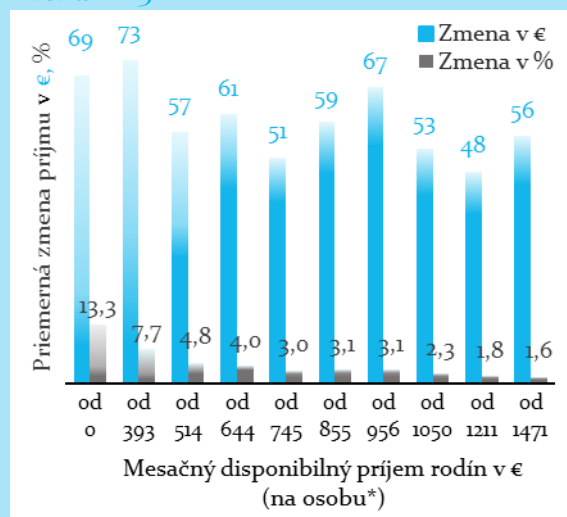
Existuje však riziko, že rodičia nebudú tento príspevok využívať v plnej miere (z dôvodov na strane dopytu aj ponuky):

- Podľa prieskumu agentúry NMS Market Research, z júna 2020, na záujmové krúžky chodí asi 37 % slovenských detí a viac ako polovica chodí aspoň raz do týždňa na šport. Viac chodia na krúžky deti na prvom stupni, s vekom záujem o krúžky klesá (okrem jazykových krúžkov). To, či dieťa chodí na krúžky, vo všeobecnosti závisí na tom, či deti na krúžok chodiť chcú a či si to môžu rodičia dovoliť. Posledný faktor však po zavedení opatrenia nemusí byť obmedzujúci, vzhľadom na relatívne vysokú sumu, ktorá môže pokrývať celý výdavok na krúžok.
- Možnosť navštevovať krúžok je obmedzená aj dostupnosťou v danej lokalite (aj keď opätovne značná suma zrejme zvýši veľkosť trhu a dopyt by mohol postupne vytvoriť zodpovedajúcu novú ponuku).
- Spôsob akým sa budú preplácať krúžky, predpokladá registráciu poskytovateľa aj príjemcu. Nie každý poskytovateľ krúžku sa bude chcieť alebo bude môcť registrovať.
- Príspevok vo výške 60 eur na mesiac nemusí byť využitý v plnej miere vzhľadom na ceny krúžkov. (Ceny v Bratislave orientačne: krúžok/mesiac: gymnastika = 50, parkour, basketbal, futbal = 30, tenis = 50, jazyk = 80, hudba = 60, plávanie = 40). Alebo naopak bude tlak na to, aby sa ceny krúžkov zvýšili, v prípade že zvýšený dopyt prekročí ponuku.

Z pohľadu distribučných dopadov opatrenia, v realite sa príspevok neprejaví v plnej miere v raste disponibilných príjmov domácností:

- Disponibilným príjmom je príspevok v prípade prídavkov pre deti s ŤZP, ktorým je priamo vyplatený.
- To platí aj pre rodiny, ktoré využívajú krúžky aj v súčasnosti. O sumu vynakladanú na krúžky sa im navýši rodinný rozpočet a môžu sa rozhodnúť, ako túto sumu minúť. Plný efekt opatrenia na disponibilný príjem sa dá preto predpokladať v prípade aktuálne navštevovaných krúžkov v cene nad 60 € na dieťa.
- V prípade rodín, ktoré doteraz krúžky nevyužívali, bude benefitom iba možnosť využiť krúžok. Ich disponibilný príjem sa nezmení. Je teda diskutabilné, nakoľko sa ich životná úroveň zvýši návštevou krúžkov deťmi.

Obrázok 14: Zmena disponibilných príjmov rodín s deťmi podľa príjmových kategórií v roku 2023

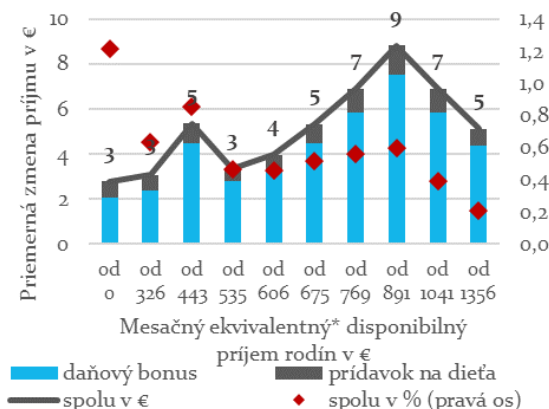
Poznámka: Opatrenie kvantifikujeme s využitím predpokladu, že príspevok bude čerpaný v plnej miere. Príspevok taktiež plne zahŕňame do disponibilného príjmu rodín. Ako sme však naznačili vyššie, očakávame, že v skutočnosti nedôjde k plnému vplyvu na disponibilné príjmy. Graf naznačuje mieru neistoty, vnímame, že sa prejaví najmä u nízkopríjmových rodín.

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

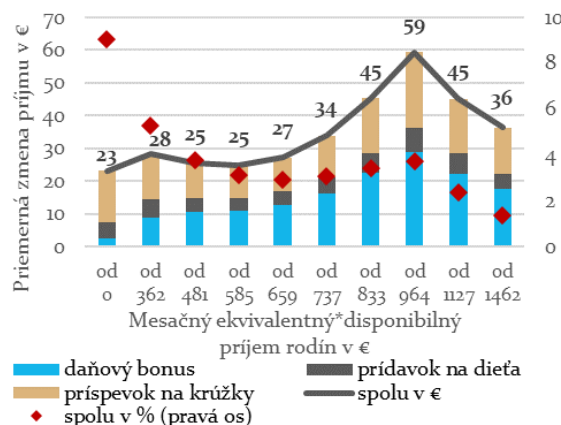
7. Spoločný vplyv opatrení

- 7.1 Vplyvom navrhovaných opatrení disponibilné príjmy rodín vzrastú, alebo ich príjmy opatreniami nebudú priamo ovplyvnené. Celkový vplyv opatrení na disponibilné príjmy rodín v roku 2022 aj 2023 nie je rovnomerný. Opatrenia sa dotknú štvrtiny rodín žijúcich na Slovensku, ktoré majú aspoň jedno nezaopatrené dieťa (t.j. 2,5 milióna osôb, resp. 47% z celkovej populácie).
- 7.2 V roku 2022 prinesú navrhované opatrenia nízkopríjmovým rodinám, v prvom príjmovom decile, priemerné zvýšenie príjmu o 1,2 %, rodinám v najvyššej príjmovej kategórii sa príjmy zvýšia priemerne o 0,2 % (Obrázok 15). V roku 2023 sa príjmy rodinám v prvom príjmovom decile zvýšia o 9 %, rodinám v najvyššej príjmovej kategórii o 1,4 % (Obrázok 16).
- 7.3 Navrhované opatrenia ovplyvňujú disponibilné príjmy len rodín s deťmi, preto ich vplyv na príjmovú distribúciu všetkých rodín závisí najmä od počtu rodín s deťmi v jednotlivých príjmových kategóriách. Keďže vyšší podiel rodín s deťmi sa nachádza vo vyšších príjmových kategóriách (Obrázok 3 a Obrázok 4), aj priemerný vplyv v peňažnom vyjadrení je v týchto kategóriách vyšší (Obrázok 15 a Obrázok 16). V absolútnej čiastke vzrastie disponibilný príjem rodinám v najnižšej príjmovej kategórii o 3 eurá v roku 2022 a o 23 eur v roku 2023. Rodinám v najvyššej príjmovej kategórii vzrastie disponibilný príjem o 5 eur v roku 2022 a o 36 eur v roku 2023. Najviac vzrastie v absolútnej čiastke príjem rodinám v 7. decile, v ktorom sa nachádza najvyšší podiel rodín s deťmi, o 9 eur v roku 2022 a o 59 eur v roku 2023.

Obrázok 15: Vplyv navrhovaných trvalých opatrení na disponibilné príjmy všetkých rodín v roku 2022

Obrázok 16: Vplyv navrhovaných trvalých opatrení na disponibilné príjmy všetkých rodín v roku 2023

* Na osi x je zobrazený ekvivalentný disponibilný príjem prepočítaný na člena rodiny. Počet členov je určený modifikovanou OECD škálou (váha 1 pre prvého dospelého, váha 0,5 pre každého ďalšieho dospelého člena a váha 0,3 pre každé dieťa mladšie ako 14 rokov).

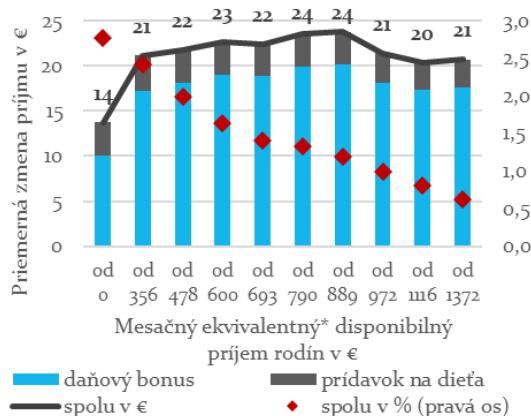
Zdroj: RRZ (SIMTASK)

- 7.4 Pri pohľade na disponibilné príjmy rodín s nezaopatrenými deťmi, v peňažnom vyjadrení je vplyv opatrení rovnomerný pozdĺž celej príjmovej distribúcie v roku 2022 aj 2023. Dôvodom je plošné zvýšenie prídavku na dieťa a zavedenie plošného príspevku na voľnočasové aktivity (krúžky) pre deti. V druhom až desiatom decile významnejšie prispieva k zvýšeniu príjmov zvýšenie daňového bonusu na dieťa. V prvom príjmovom decile je príspevok daňového bonusu najnižší, keďže pracovné príjmy tu tvoria menšiu časť

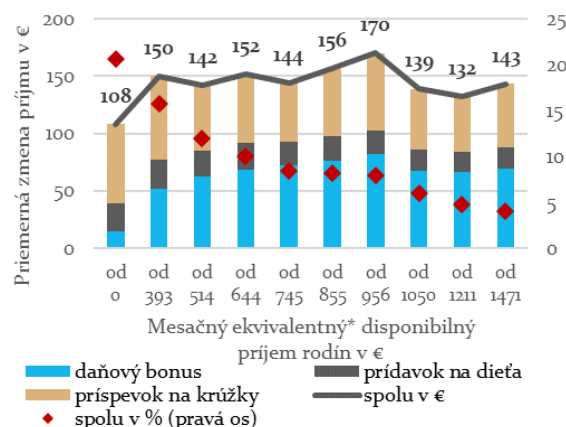
disponibilných príjmov rodín v porovnaní s ostatnými a zároveň sa prejavuje aj vplyv stropu na výšku daňového bonusu.

- 7.5 V roku 2022 prinesie navrhovaná zmena **nízkoprijemným rodinám s nezaopatrenými deťmi** zvýšenie príjmu priemerne o **2,8 %** (príspevok zvýšenia daňového bonusu je 2,1 %, prídavku na dieťa 0,7 %), rodinám v **najvyššej príjmovej** kategórii sa príjmy zvýšia o **0,6 %** (0,5 % prispieva daňový bonus a 0,1 % prídavok na dieťa). V peňažnom vyjadrení sa rodinám s deťmi zvýši ich disponibilný príjem v priemere o 22 € za mesiac, okrem 1. decilu (zvýšenie o 14 €).
- 7.6 V roku 2023, kedy sa prejaví plný vplyv navrhovaných opatrení (vyššie sumy v porovnaní s 2022 a platnosť počas celého roka), disponibilné príjmy rodín s deťmi v **najnižšej kategórii** sa zvýšia priemerne o **21 %** (príspevok zvýšenia daňového bonusu je 4 %, prídavku na dieťa 5 %, príspevku na krúžky 13 %), rodinám v **najvyššej príjmovej** kategórii sa príjmy zvýšia o **4 %** (1,8 % prispieva daňový bonus, 0,5 % prídavok na dieťa a 1,6 % príspevok na krúžky). Nominálne rodinám vzrastú príjmy v priemere o 143 € mesačne (rodinám v 1. decile o 108 € a v najvyššom decile o 143 €).

Obrázok 17: Vplyv navrhovaných trvalých opatrení na disponibilné príjmy rodín s deťmi v roku 2022

Obrázok 18: Vplyv navrhovaných trvalých opatrení na disponibilné príjmy rodín s deťmi v roku 2023

* Na osi x je zobrazený ekvivalentný disponibilný príjem prepočítaný na člena rodiny. Počet členov je určený modifikovanou OECD škálou (váha 1 pre prvého dospelého, váha 0,5 pre každého ďalšieho dospelého člena a váha 0,3 pre každé dieťa mladšie ako 14 rokov).

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

- 7.7 Vplyvom navrhovaných opatrení poklesne podiel osôb ohrozených príjmovou chudobou^u v celej populácii v roku 2023 o 0,6 až 1,6 p.b. v závislosti od toho, do akej miery podpora voľnočasových aktivít zvýši skutočné disponibilné príjmy (Tabuľka 4). Disponibilné príjmy približne 47 % populácie (žijúcej v rodinách s nezaopatrenými deťmi) vplyvom opatrení vzrastú, preto sa zvýši aj hranica rizika chudoby, ktorá je definovaná ako 60 % percent mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu. Opatrenia pomáhajú rodinám s deťmi, preto miera rizika chudoby domácností s deťmi by mohla významne klesnúť (o 2,6 až

^u V kvantifikácii je využitý koncept relatívnej miery príjmovej chudoby definovaný medzinárodnou metodikou v krajinách EU. Pre komplexnejšie pochopenie je miera príjmovej chudoby doplnená o pohľad na chudobu cez indikátory príjmovej nerovnosti.

5,2 p.b.). Na druhej strane, príjmy domácností bez detí ostanú nominálne nezmenené a kvôli vyššej hranici rizika chudoby sa ich miera rizika chudoby zvýši o 1,2 až 1,6 p.b. Vplyv opatrení na chudobu v roku 2022 je zanedbateľný.

- 7.8 **Zároveň poklesnú aj indikátory príjmových nerovností. Gini koeficient** (v 2022 pokles o 0,3 a v 2023 o 0,8) **a index S80/S20** (pokles o 0,1). **To znamená, že plošná pomoc rodinám s deťmi povedie k celkovému zníženiu príjmovej nerovnosti.**

Tabuľka 4: Vplyv opatrení na mieru rizika chudoby a indexy príjmovej nerovnosti

	Miera rizika chudoby* (1)			Gini (2)	S80/S20 (3)
	všetky rodiny	rodiny bez detí	rodiny s deťmi		
Základný scenár 2022	15,0	12,6	17,6	25,1	3,6
Vplyv scenára opatrenia spolu (prídavok na dieťa, daňový bonus)	0,1	0,4	-0,3	-0,3	-0,1
Základný scenár 2023	14,7	12,2	17,5	24,8	3,6
Vplyv scenára vybrané opatrenia (prídavok na dieťa, daňový bonus)	-0,6	1,2	-2,6	-0,4	-0,1
Vplyv scenára opatrenia spolu (prídavok na dieťa, daňový bonus a podpora voľnočasových aktivít)	-1,6	1,6	-5,2	-0,8	-0,1

* * rozdiel v p.b. voči základnému scenáru

(1) Miera rizika príjmovej chudoby predstavuje podiel osôb (v percentách) v celkovej populácii, ktorých ekvivalentný disponibilný príjem sa nachádza pod hranicou rizika chudoby (60 % percent mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu).

(2) Gini koeficient meria nerovnosť v rozdelení ekvivalentných disponibilných príjmov domácností. Čím vyššia hodnota, tým sú príjmy nerovnomernejšie rozdelené (v škále 0 až 100).

(3) S80/S20 je pomer ekvivalentného disponibilného príjmu 20% najbohatších domácností voči 20 % najchudobnejších.

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

8. Vplyv na verejné financie

- 8.1 Opatrenia v prípade prelomenia veta prezidentky parlamentom budú mať negatívny vplyv na verejné financie prostredníctvom **trvalého zvýšenia výdavkov verejnej správy**¹² (Tabuľka 5). V roku 2022 nárast výdavkov vplyvom účinnosti dvoch opatrení od polovice roka dosiahne 0,2 % HDP (172 mil. eur). **Rok 2023** bude prvým rokom, v ktorom sa všetky opatrenia začnú uplatňovať v plnej miere, čo bude znamenať **nárast výdavkov verejnej správy o 1 % HDP** (1 120 mil. eur).
- 8.2 Z pohľadu vplyvov na jednotlivé subjekty verejnej správy je potrebné uviesť, že zvýšenie daňového bonusu bude mať negatívny dopad na hotovostné príjmy samospráv prostredníctvom zníženia daní z príjmov fyzických osôb. To znamená, že opatrenie priamo ovplyvní bilanciu ich hospodárenia (viac v prílohe).

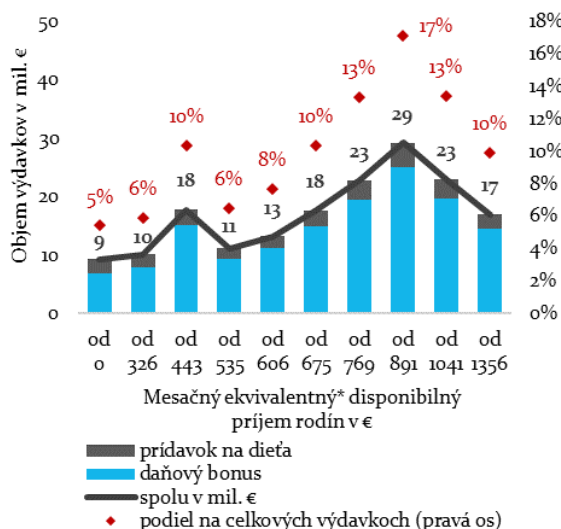
¹² Daňový bonus je z pohľadu aktuálneho účtovníctva (metodika ESA2010) zaznamenaný ako výdavková politika, a je preto účtovaný ako výdavok verejnej správy. Rovnako, z pohľadu ekonómov (viď 2014, IFP, Daňové výdavky) ako aj ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (Čl. 2 ods. i) ide o tzv. daňový výdavok. Z pohľadu hotovostného plnenia, na ktorý sú naviazané aj príjmy samospráv, znižuje daňový bonus príjmy dane z príjmov fyzických osôb.

Tabuľka 5: Strednodobé rozpočtové vplyvy opatrení (ESA2010, mil. eur)

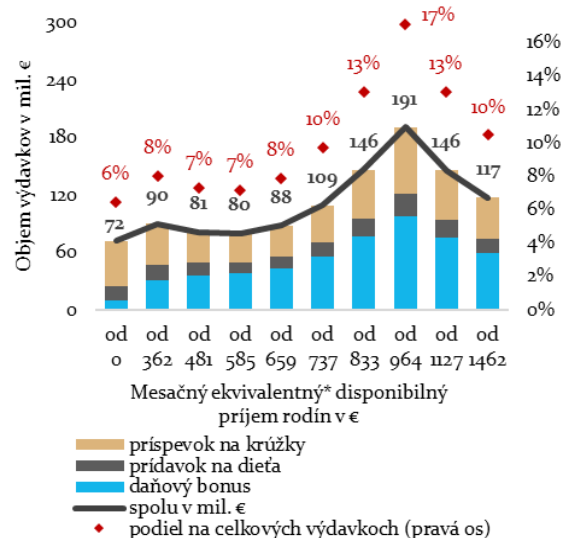
Vplyv opatrení na saldo verejnej správy	2022	2023	2024	2025
Pridavok na dieťa	-23,5	-133,3	-111,5	-104,8
z toho: vyššie výdavky	-27,3	-156,2	-130,6	-122,7
z toho: vyššia DPH – štátny rozpočet	3,8	22,8	19,1	17,9
Daňový bonus	-125,3	-458,1	-432,9	-424,2
z toho: vyššie výdavky ¹³	-144,4	-523,1	-494,3	-484,3
z toho: vyššia DPH – štátny rozpočet	19,1	65,0	61,4	60,2
z toho: DPFO:	0	0	0	0
štátny rozpočet	96,3	484,1	499,1	486,0
obce	-67,4	-338,8	-349,4	-340,2
VÚC	-28,9	-145,2	-149,7	-145,8
Podpora voľnočasových aktivít detí	0,0	-409,3	-409,3	-409,3
z toho: vyššie výdavky	-0,0	-441,1	-441,1	-441,1
z toho: vyššia DPH – štátny rozpočet (50% efekt)	0,0	31,8	31,8	31,8
Vplyv na saldo VS spolu	-148,8	-1 000,8	-953,7	-938,2
z toho: výdavky VS	-171,7	-1 120,4	-1 066,0	-1 048,2
z toho: príjmy VS (štátny rozpočet)	22,9	119,6	112,3	109,9
Vplyv na saldo VS spolu (v % HDP)	-0,1%	-0,8%	-0,8%	-0,7%

Zdroj: RRZ

Obrázok 19: Rozdelenie výdavkov VS na schválené opatrenia podľa príjmových kategórií všetkých rodín v roku 2022

Obrázok 20: Rozdelenie výdavkov VS na schválené opatrenia podľa príjmových kategórií všetkých rodín v roku 2023

* Na osi x je zobrazený ekvivalentný disponibilný príjem prepočítaný na člena rodiny. Počet členov je určený modifikovanou OECD škálou (váha 1 pre prvého dospelého, váha 0,5 pre každého ďalšieho dospelého člena a váha 0,3 pre každé dieťa mladšie ako 14 rokov).

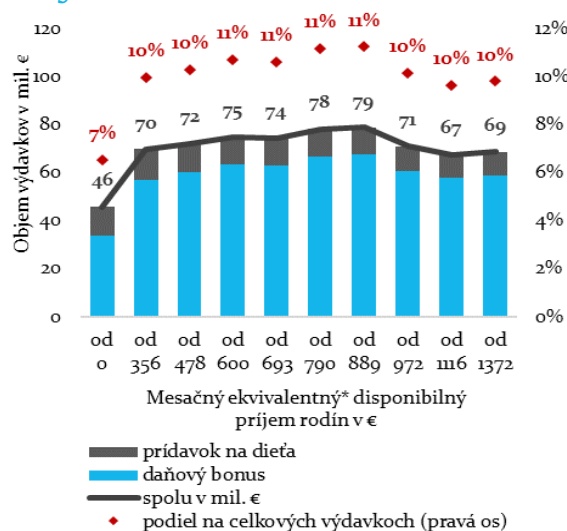
Zdroj: RRZ (SIMTASK)

¹³ Kvantifikácia vplyvu daňového bonusu vychádza z predpokladu priebežného (preddavkového) mesačného uplatňovania, čo môže mierne ovplyvniť vplyvy medzi jednotlivými rokmi (tým, že časť daňovníkov si daňový bonus v celoročnej sume uplatní až pri podaní daňového priznania resp. ročnom zúčtovaní). Tento predpoklad zároveň rovnako ovplyvňuje aj vplyv na výpadok príjmov samospráv v jednotlivých rokoch.

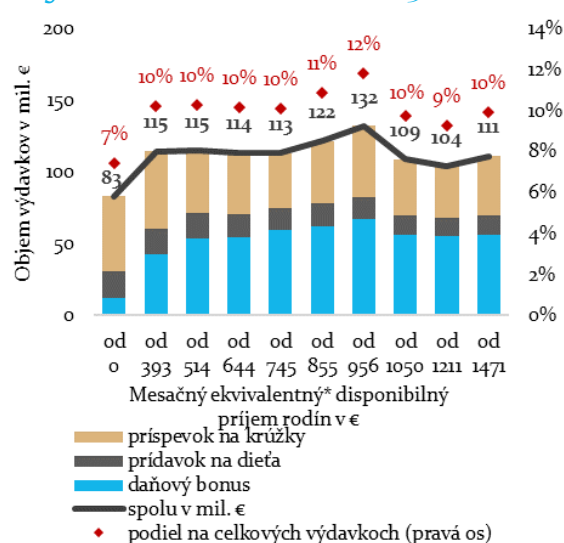

- 8.3 Tieto výdavky budú medzi rôzne príjmové kategórie rodín rozdelené nerovnomerne, v prospech rodín s vyššími príjmami (Obrázok 19 a Obrázok 20). Pri pohľade na celú populáciu, 20 % rodín s najnižšími príjmami získa v roku 2023¹⁴ z celkového objemu približne 14 % (viac ako 161 mil. eur), kým 20 % rodinám s najvyššími príjmami bude alokovaných viac ako 23 % (v prepočte 263 mil. eur).
- 8.4 Pri pohľade špecificky iba na rodiny s deťmi, sú výdavky na navrhované opatrenia pozdĺž príjmovej distribúcie rozdelené približne rovnomerne, keďže rovnakú výšku pomoci dostane každá rodina s deťmi bez ohľadu na výšku príjmu (Obrázok 21 a Obrázok 22). Variabilita výdavkov pozdĺž príjmovej distribúcie závisí od počtu detí v konkrétnej príjmovej kategórii rodín, ktorý je vyšší v nízkopríjmových rodinách. V prípade prídavku na dieťa a príspevku na voľnočasové aktivity by tak vyššie výdavky smerovali k nízkopríjmovým rodinám. Avšak, po započítaní výdavkov na daňový bonus, získajú rodiny s najnižšími príjmami najmenej. Z celkovej výšky výdavkov na opatrenia bude v absolútnej čiastke menej smerovať k nízkopríjmovým rodinám z dôvodu nižšieho čerpania daňového bonusu (vplyv obmedzenia výšky bonusu percentom čiastkového základu dane) a vyššieho podielu rodín bez pracovného príjmu (a teda bez nároku na daňový bonus).

Obrázok 21: Rozdelenie výdavkov VS na schválené opatrenia podľa príjmových kategórií rodín s deťmi v roku 2022

Obrázok 22: Rozdelenie výdavkov VS na schválené opatrenia podľa príjmových kategórií rodín s deťmi v roku 2023

* Na osi x je zobrazený ekvivalentný disponibilný príjem prepočítaný na člena rodiny. Počet členov je určený modifikovanou OECD škálou (váha 1 pre prvého dospelého, váha 0,5 pre každého ďalšieho dospelého člena a váha 0,3 pre každé dieťa mladšie ako 14 rokov).

Zdroj: RRZ (SIMTASK)

- 8.5 Vzhľadom na neexistenciu resp. zrušenie pôvodných zákonných valorizačných mechanizmov v dotknutých zákonoch, Rada v kvantifikácii vplyvov v strednodobom horizonte, v súlade so schváleným znením a doložkou vplyvov, nepredpokladá zvyšovanie výšky dávok (na dieťa) u ani jedného z uvedených opatrení. V dôsledku toho negatívny vplyv klesne do roku 2025 postupne na 0,8 % HDP (1 048 mil. eur). Za predpokladu uplatňovania

¹⁴ Podobná štruktúra alokácie výdavkov v rámci príjmových kategórií rodín, len objemovo v menšom rozsahu z dôvodu platnosti opatrení od polovice roka, bude platiť aj v roku 2022.

štandardnej automatickej valorizácie o rast životného minima by do roku 2025 (*Obrázok 23 – šedá čiara*) dodatočné výdavky predstavovali 0,1 % HDP (134 mil. eur).

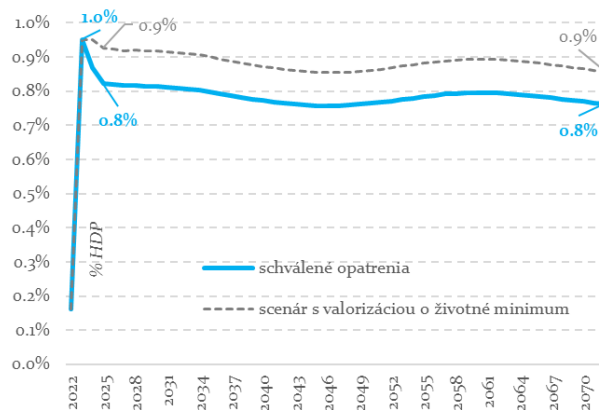
8.6 V dlhodobom horizonte 50 rokov by sa nárast výdavkov mal stabilizovať približne na úrovni 0,8 % HDP (*Obrázok 23 – modrá čiara*) za predpokladu zachovania výšky jednotlivých dávok po roku 2025¹⁵ v pomere voči priemernej mzde v ekonomike a pri zohľadnení aktuálnych demografických a makroekonomických projekcií RRZ.

8.7 Na druhej strane, výnos DPH by trvale vzrástol o 0,1 % HDP za predpokladu, že vzrastie spotreba domácností a uvedené opatrenie ostane rozpočtovo nekryté (bude financované zvýšením deficitu a dlhu).

8.8 V dôsledku prijatia týchto legislatívnych zmien dôjde k zhoršeniu ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti o 0,7 % HDP¹⁶.

8.9 Podľa článku 55a Ústavy SR *“Slovenská republika chráni dlhodobú udržateľnosť svojho hospodárenia, ktoré sa zakladá na transparentnosti a efektívnosti vynakladania verejných prostriedkov.”* Rada preto považuje za dôležité, aby v situácii, kedy je dlhodobá udržateľnosť blízko hranice vysokého rizika, boli legislatívne zmeny, ktoré takto výrazne a trvalým spôsobom ovplyvňujú sociálny systém a dlhodobú udržateľnosť verejných financií, prijímané **transparentne štandardným legislatívnym procesom, vrátane riadneho medzirezortného pripomienkového konania**. Kvalitná verejná diskusia si vyžaduje znalosť detailov návrhu, ako aj dostatočný čas pre jeho analýzu.

Obrázok 23: Dlhodobé projekcie vplyvu opatrení (% HDP)

Zdroj: RRZ

9. Vplyv na makroekonomický vývoj (bez prefinancovania)

9.1 **Východiskovým bodom makroekonomickej kvantifikácie je statický odhad veľkosti vplyvu opatrení pomoci rodinám pre roky 2022 až 2025, t.j. nezohľadňujú sa akékoľvek dodatočné opatrenia na ich prefinancovanie (vrátane reakcie samospráv).** Vo všeobecnosti platí, že čím viac prefinancované sú tieto opatrenia, o to neutrálnejší je ich prorastový a proinflačný dopad. Nasledujúci ilustratívny prepočet treba chápať ako približný dopad týchto opatrení, ktoré môžu byť v skutočnosti tlmené práve ochotou aspoň z časti

¹⁵ Za strednodobým horizontom používa Rada predpoklad zachovania podielu výšky danej dávky na priemernej mzde. Tým sa zabezpečuje realnosť projekcie na dlhodobom horizonte vzhľadom na to, že v prípade valorizácie striktné podľa legislatívy by uvedené opatrenie voči priemernej mzde efektívne po pár rokoch stratilo na význame. Podobný prístup pri dlhodobých projekciách používa aj Európska komisia.

¹⁶ Rada dlhodobej udržateľnosti na 50 ročnom horizonte vyhodnocuje na základe ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti. V stanovisku Rady pre rozpočtovú zodpovednosť k balíčku opatrení zo dňa 6. júna 2022, ktoré bolo zverejnené ako odpoveď na žiadosť Kancelárie prezidenta SR, bol komunikovaný vplyv vo výške 0,8 % HDP. Po spresnení výpočtov je vplyv odhadnutý na 0,7 % HDP.

prefinancovať tlaky na verejné financie a postupným nábehom čerpania príspevkov na voľnočasové aktivity¹⁷.

- 9.2 Využitie sú aj odhady vplyvu opatrení pre jednotlivé príjmové skupiny domácností. Očakáva sa, že vysokopríjmové domácnosti – posledný decil – nevyužijú vyššie disponibilné príjmy z prídavkov na dieťa a daňový bonus na spotrebu, ale na zvýšenie svojich úspor. Ostatné príjmové pásma dotknutých domácností však zvýšenie disponibilného príjmu premietnu do svojej spotreby v súlade s priemerným sklonom k spotrebe. Zavedenie vzdelávacích poukazov sa plne odzrkadlí v spotrebe domácností nakoľko predstavuje účelovo viazané prostriedky. Rizikom pre nedočerpanie sú bariéry nedostatočného dopytu aj ponuky. Na druhej strane, nedostatočne regulovaný segment služieb vo vzdelávacích aktivitách zvyšuje pravdepodobnosť vyčerpania celého objemu opatrenia (bez ohľadu na efektívnosť).
- 9.3 **Vplyv zvýšenia sociálnych príjmov na spotrebu domácností vyvrcholí v roku 2023 (Tabuľka 6).** Okamžitý efekt v prvom roku je miernejší, a to z dôvodu časovania a objemu implementácie opatrení, ako aj z dôvodu oneskorených reakcií v správaní spotrebiteľov. Zvýšený spotrebiteľský dopyt sa odzrkadlí v zrýchlení spotrebiteľskej inflácie, keď vplyv opatrenia v roku 2023 dosiahne +0,15 p. b.. Priesak do inflácie bude prítomný aj v ďalších rokoch. Časť stimulu zo zvýšenia prídavkov na deti a daňového bonusu podporí zrýchlenie dovozu v súlade so štandardnou dovoznou náročnosťou súkromnej spotreby. Vplyv na zamestnanosť je len veľmi mierny +0,1 p. b kumulatívne na celom horizonte kvantifikácie.
- 9.4 Výsledkom kvantifikácie je **vyšší ekonomický rast o necelých 0,1 p. b. v roku 2022 a o 0,3 p. b. v roku 2023**, vrátane dynamických efektov. Procyklická reakcia investícií bude pozvoľná. Opatrenia predstavujú dopytový stimul a ovplyvňujú cyklickú pozíciu ekonomiky (produkčnú medzeru).

Tabuľka 6: Vplyv opatrení pre rodiny na hlavné makroekonomické indikátory (príspevky, v p. b.)

Indikátor	2022	2023	2024	2025
rast HDP	0,08	0,31	0,07	-0,03
Spotreba domácností	0,24	0,94	0,30	-0,02
Investície	0,23	0,74	0,36	0,12
Verejná správa	-0,02	-0,08	-0,09	-0,07
Export	0,00	-0,01	0,00	0,00
Import	0,10	0,37	0,15	0,02
Nominálne mzdy	0,06	0,28	0,31	0,29
Reálne mzdy	0,03	0,12	0,15	0,15
Zamestnanosť (št. výk.)	0,01	0,05	0,02	0,00
Miera nezamestnanosti (VZPS)	-0,01	-0,03	-0,04	-0,04
Spotrebiteľská inflácia	0,03	0,15	0,15	0,13
Produkčná medzera	0,07	0,34	0,37	0,31

Zdroj: RRZ

¹⁷ Kvantifikácia predpokladá, že príspevok na voľnočasové aktivity bude čerpaný v plnej miere hneď v roku 2023 a z dôvodu zjednodušenia prezentácie ho zahrňame do disponibilného príjmu rodín (nejde o štandardný príjem, ale o účelovo viazaný príspevok).

10. Vplyv na motiváciu pracovať

- 10.1 Motiváciu pracovať vyhodnocujeme s využitím pravdepodobnostného modelu, ktorý porovnáva pracovné a nepracovné príjmy osôb pre súčasný legislatívny stav a pre navrhovanú zmenu.¹⁸ Keďže plný efekt legislatívy nastane po 1. januári 2023, prezentujeme vplyv na motiváciu pracovať v roku 2023.
- 10.2 Jednotlivé opatrenia majú na pravdepodobnosť ekonomickej aktivity protichodný vplyv. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že **zmeny v daňovom bonuse majú pozitívny vplyv na motiváciu pracovať v takmer všetkých sledovaných kategóriách osôb**. Naopak, zavedenie príspevku na voľnočasové aktivity motiváciu pracovať čiastočne znižuje (nakolko aj nepracujúci dostanú príspevok, ktorý bude tvoriť výraznú časť ich príjmu). Zmeny v prídavku na dieťa nemajú takmer žiadny efekt.
- 10.3 Dôsledkom protichodných vplyvov jednotlivých opatrení je, že sa v spoločnom scenári navzájom vykompenzujú.

Tabuľka 7: Vplyv opatrení na motiváciu pracovať

	Pravdepodobnosť ekonomickej aktivity základný scenár	Zmeny pravdepodobnosti v p.b.				
		Daňový bonus	Prídavok na dieťa	Voľnočasové aktivity	Scenár bez voľnočas. aktivít	Scenár opatrenia spolu
Populácia v produktívnom veku	83,8	0,1	0,0	-0,1	0,04	-0,05
Rodičia nezaopatrených detí	85,0	0,2	-0,1	-0,2	0,11	-0,04
Bez nezaopatrených detí	82,9	0,0	0,0	0,0	-0,02	-0,05
Osoby s pracovným príjmom	91,4	0,0	0,0	-0,1	0,02	-0,05
Osoby bez pracovného príjmu	59,1	0,1	-0,1	-0,1	0,10	-0,02
Matky detí do 3 rokov	31,7	0,2	-0,1	-0,2	0,11	-0,07
Otcovia detí do 3 rokov	98,2	0,2	0,0	0,0	0,15	0,12
Pracujúci - 1. kvintil (najnižší príjem)	78,5	0,2	-0,1	-0,2	0,11	-0,07
Pracujúci - 2. kvintil	90,7	0,0	0,0	-0,1	0,01	-0,09
Pracujúci - 3. kvintil	94,9	0,0	0,0	-0,1	0,01	-0,05
Pracujúci - 4. kvintil	97,6	0,0	0,0	0,0	0,02	-0,02
Pracujúci - 5. kvintil (najvyšší príjem)	98,4	0,0	0,0	0,0	0,02	-0,01
Poberatelia dávky v hmotnej núdzi	72,5	0,5	-0,1	-0,3	0,37	0,08

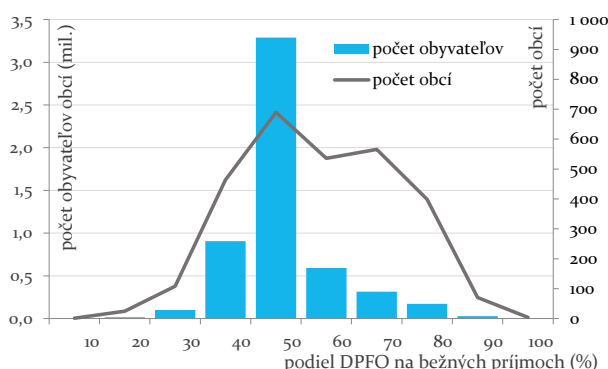
Zdroj: RRZ (w_hat if model)

¹⁸ Detailnú metodológiu je možné nájsť v štúdiu RRZ 1/2016 s názvom „Labour Force Participation Elasticities: the Case of Slovakia“.

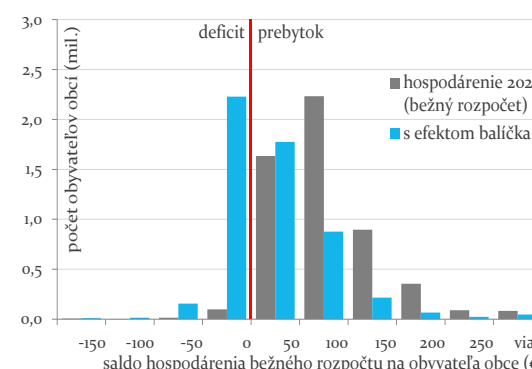
Príloha: Hospodárenie samospráv

- 10.4 Hospodárenie samospráv je obvykle vnímané ako agregátny celok. Na Slovensku máme 8 samosprávných krajov (VÚC), čo umožňuje relatívne dobrý prehľad o ich hospodárení. Obcí je 2 887, čo vzhľadom na komplikovaný spôsob prerozdelenia DPFO vytvára z pohľadu hospodárenia nehomogénnu masu s mnohými špecifikami. Inými slovami, kým v agregátnej sume môže byť hospodárenie samospráv prebytkové alebo vyrovnané, na úrovni jednotlivých samospráv to zvyčajne neplatí. Z tohto pohľadu je potrebné vplyvy legislatívnych zmien s dopadom na hospodárenie samospráv posudzovať aj na individuálnej úrovni.
- 10.5 Nižšie sú uvedené ilustratívne prepočty, do akej miery zníženie príjmov samospráv cez vyšší daňový bonus (výpadok DPFO) predstavuje potenciálny zásah do ich hospodárenia na príklade ich hospodárenia roka 2021¹⁹.
- 10.6 Prerozdelenie dane závisí od mnohých faktorov, čo pri pohľade na podiel dane na jedného obyvateľa vytvára významné rozdiely. Podiel prerozdelennej dane na bežných príjmoch obce má tiež široký rozptyl (*Obrázok 24*). Vo väčšine obcí je to 30 % až 80 % bežných príjmov, pričom z pohľadu reprezentovanej populácie je dominantné pásmo 40 % až 50 %, do ktorého spadá veľa z populačne najväčších obcí.

Obrázok 24: Podiel DPFO na bežných príjmoch

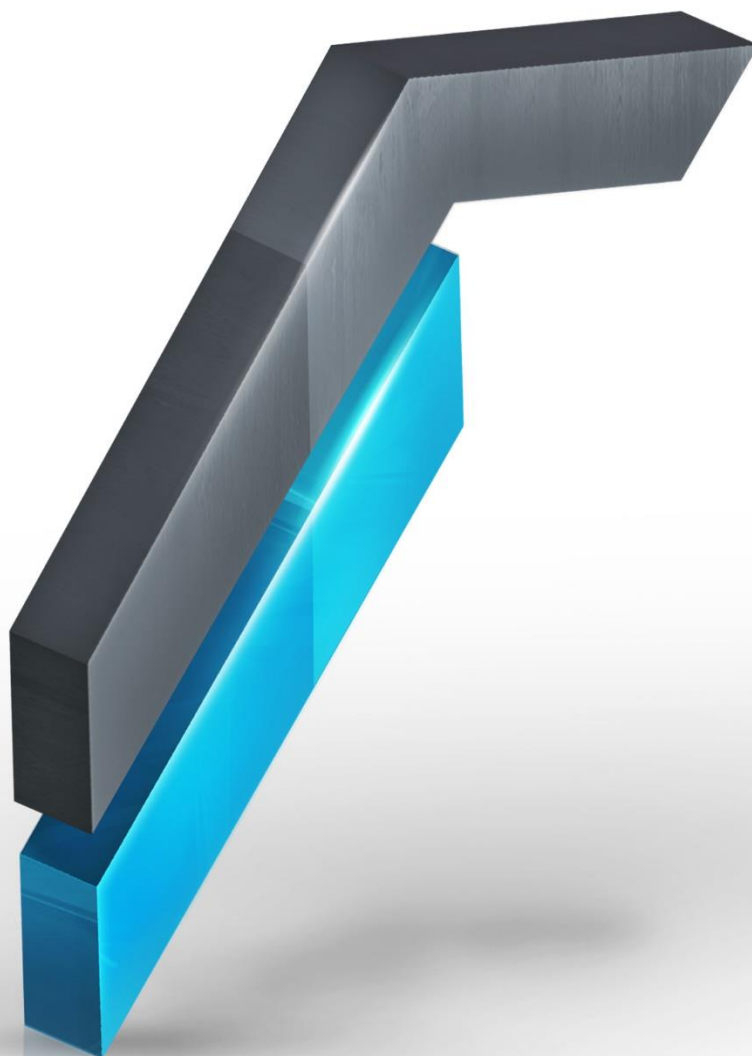
Obrázok 25: Hospodárenie bežného rozpočtu na obyvateľa – ilustratívny vplyv legislatívnych zmien

Zdroj: Systém ŠP (hotovostné výkazy); KRRZ

- 10.7 *Obrázok 25* zobrazuje saldo hospodárenia bežného rozpočtu na obyvateľa naprieč populáciou za rok 2021 (sivé stĺpce). Takmer 5,3 mil. obyvateľov bolo reprezentovaných obcami, ktoré boli v prebytku bežného hospodárenia. Ak však ilustratívne do tohto rozdelenia preniesieme očakávaný výpadok DPFO v roku 2023 (modré stĺpce), v prebytku by ostali obce reprezentujúce 3,0 mil. obyvateľov. Obce reprezentujúce 2,3 mil. obyvateľov by sa však dostali do deficitu. To len ilustruje skutočnosť, že vplyv legislatívnych zmien na bilanciu samospráv sa výrazne líši v závislosti od finančnej situácie konkrétnej obce.

¹⁹ Pre ďalšie informácie o vplyve legislatívnych zmien na hospodárenie samospráv pozri tiež Stanovisko Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súvislosti s návrhom na skrátené legislatívne konanie (ČPT 1027) a legislatívnymi zmenami (ČPT 1028) prijatými Národnou radou Slovenskej republiky dňa 24. mája 2022 pre Kanceláriu prezidenta SR zo dňa 6. júna 2022 (<https://bit.ly/3tB3Zrl>).

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, 2022

Imricha Karvaša 1
Bratislava 1, 813 25
Slovenská republika

www.rrz.sk

Pri reprodukcii časti textu je potrebné uviesť okrem organizácie aj názov materiálu. Text neprešiel jazykovou korektúrou.